

Trmoglavje.

Spisala Márica II.

osti starišev se veseli trdne volje, katero javljajo njihovi otroci, mené, da se gotovo razvijejo i v trdne značaje. Ako se pa ti pojavi takozvane trdne volje, kateri najčesče niso drugega, nego poskusi svojeglavnosti, gledajo s takim pogledom ali pa celó prezró, razvije se iz njih pravo pravcato trmoglavje, upornost in slednjič kljubost.

Tak človek, ki vzlic vsem protivnim razlogom in dokazom ostane pri svojem mnenju in svoji volji, je trmoglaven. V otroku je trmoglavnost prav za prav celo naravna lastnost, ker po svoji slabi pameti in pičlih izkušnjah otroci ne morejo preudariti protivnih razlogov, kateri omajujejo trmo in baš radi tega se morajo neprestano vaditi, da se podrejšajo vzgojitelju, to je, da so pokorni. Kakor hitro se je zamudil pravi trenutek, preide trmoglavje v navado. Dà, dà, saj to je prav lepo in kako nam ugaja, če ima človek lastno voljo, lastno mnenje, dà ne živi kakor opica, ki ni kimovec, kateri ti pritrja zdaj, če mu rečeš, da je nebo plavo, čez pol ure se pa strinja s teboj, da je zeleno. In sosebnó, ako vodi tako kukavico koristolovje, je to jako nemoralno in nevredno človeka.

Vzgojitelj mora gojenca osvobojati in vzgajati iz njega človeka, kateri se ne le zna, ampak se tudi hoče ravnati po lastnem prepričanju na podlagi lastnega razuma brez ozira na desno in levo. Spoštovati je treba gojenčevo stremljenje po svobodi, po neodvisnosti, a vendar ne zaupati preveč v voljo tam, kjer je še prav za prav ni. Ako se otrok vstavlja temu, kar je proti prepričanju, ako iztika po vzrokih, dà, še pomagati se mu mora in ga navajati, da razmišlja sam. Zakaj je n. pr. vzgojitelj odredil v tej ali oni zadevi tako in ne drugače. Ako se pa pripeti slučaj, da se gojenec upre, ne kaznuj ga, ne da bi se prepričal, zakaj je otrok ravnal tako. Recimo n. pr. da je zvečer. Hipoma potrebuje mati česa iz druge sobe, kjer je pa temno. »Hajd, Tonček, idi in prinesi!« Tonček pa ne gre in ne gre. Mati se razjezi, preti mu s kaznijo za pokoro, kar pa se noče prijeti mladega grešnika. Slednjič pa materina sveta ali krivična jeza — bomo že videli — vzkipi do skrajnosti, roka se dvigne in pade, Tonček zajoče, mati pa si gre sama po predmet, ki je zakrivil ta prizor in potem se huduje dalje časa nad »porednežem«, odteguje mu svojo naklonjenost. Oh, kako napačno! Materina jeza ni bila sveta, ker Tonček ni bil uporen vsled trmoglavja, ampak radi tega,

ker ga je bilo strah iti v temno sobo, česar pa ni mogel povedati, ker ga je bilo nekaj sram, nekaj pa je bila kriva mati, ker ga v svoji jezi ni vprašala po vzroku. Ako bi se pa bila malce premagovala, napredovala bi ob vzgoji svojega otroka v dvojnem oziru. Prvič bi bila lahko delovala napram plašljivosti in pa njen Tonče ne bi napravil prvega koraka v naročje trmoglavja, kar je povzročila mati s svojo nepremišljeno kaznijo, kajti otroško srce, čutí se kaznovano po nedolžnem, zakrkrne in postane svojeglavno, uporno, kljubostno.

Ako torej hoče vzgojitelj uspešno delovati proti trmoglavnosti, mora najprej iskati, kje tiče njene korenine. Dostikrat je vzrok trmoglavnosti bolezen ali sploh bolešno stanje, najsi bo duševno ali telesno, ker se bolan človek nima tako v oblasti kakor zdrav. Sploh se pa lahko trdi, da odrasli pokvarijo otroke v tej točki celo lastno-ročno. Ali so ž njimi preveč prizanesljivi ali pa prestrogi. Tukaj je torej treba mnogo previdnosti, katera mora na vsak način upoštevati otrokovo individualnost. Vse ni za vsakega; tega pretrese že hud pogled, dočim se onega ne prime niti šiba. Kar je dobrega v otroškem stremljenju po samostojnosti, mora se gojiti in razvijati, slabo in le slabo se mora iztrebljevati in baš pri svojeglavnih otrocih se lahko najlažje zabrede. Vzgojitelj mora biti dosleden, kajti omahljivost vzgojiteljeva je največja zaveznica in zaščitnica gojenčeve svojeglavnosti.

Trmoglavje začno javljati otroci okoli tretjega leta. Tukaj je umestna najstrožja in najdoslednejša disciplina, kajti na tej starostni stopinji se svojegavnost nikakor ne more streti s prepričevalnimi dokazi. Ako pa sta vzgojitelj in gojenec premagala to krizo uspešno, tedaj je svojegavnež ozdravljen za vedno.

Povsem napačno je tudi, ako vzgojitelj kaže upornemu otroku dneve in dneve zlovoljen obraz. Kakor se ne sme trpeti pri otrocih, da bi kuhali jezo v sebi delj časa, prav tako si tudi vzgojitelj ne sme dovoliti kaj takega. Z blagohotnim postopanjem in ljubeznijo opravi se več, nego s hudobno besedo in še celó v izvrševanju kazni naj otrok ne vidi strasti in jeze, ampak samo dobroto, resnost in trdnost. Gojenec mora nadalje živo čutiti, da s trmoglavjem ne doseže prav ničesar, temveč da si kar naravnost škoduje.

Trmoglavnež igra v življenju nehvaležno ulogo. Ni hujšega stališča, nego če je človek navezan tako ali tako na svojeglavno osebo, katera s svojimi trmami draži in ogorča druge in trapi sebe. V otrocih izvira trma iz nevednosti, v odraslih pa iz zlobnosti. Ako je v družbi le jeden, ki kljubuje, pokvarjena je takoj vsa ugodnost,

kajti proti nevednosti se lahko deluje, uspeh ni celo izključen, a napram zlobnosti je človek brez orožja.

Svoje glavna in trmasta oseba naj si pa nikar ne domišlja, da je trma isto, kar se naziva značaj, ampak da je mnogo prikladnejše ime za trmoglavje ... neolika in neomika.

Mstinski močeradi.

Povest iz življenja.

Ruski pisal A. Cjehanovič. — Prevel Zaplaninec.

(Dalje).

VIII.

Tabor „zlatorovcev“.

ep večer se spušča na zemljo. Solnce je že zatonilo, a še je svetlo.

Trepečejo nekake sence, odsev dneva se bori z lilovim mesečnim svitom.

Vetrič ne veje. Žalujke, kakor bi bile stopile izza ograje bližnjega pokopališča, stojé sredi polja ter povešajo zamišljeno k zemlji svoje dolge veje.

Na pokopališči za trhlo ograjo jih je mnogo: redka je gomila, ki ni obsenčena z žalujkino senco, redek je križ, ki ni ovit z njih krotkimi, otožnimi vejami.

Od »plesa« se dviga sopar.

Sliši se, kako šumi Msta na tem mestu, ali to pač niso oni zvoki, ki napolnujejo ozračje s pomladjo. Tedaj so mogočni in grozni, a sedaj so jednaki poslednji sanjavi blodnji velikanovi.

Vse naokoli se pripravlja k spanju ...

Noč ni hladna, vendar v njej že ni onega duhtenja, ni onega življenja, ki duhti v poletni noči.

Luna jadra po jasnem nebu.

Svetlo je tako, da se vidi vsaka travica.

Kakih sto sežnje od pokopališča na gladkem polju je videti nekaj kupov.

Iz vrhov nekaterih se dviga tanek dim.

Kupi, katerih je okolo trideset, imajo vsi jednako podobo in velikost.